

LUGEMINE + KIRJUTAMINE = KIRJAND

1. Inimsuhted

LUGEMINE

1. Loe läbi alustekstid ning kirjuta üles seal leiduvaid teemakohaseid mõtteid, arendades neid omapoolselt edasi, tuues näiteid ja vajadusel alusteksti tsiteerides. Kasuta abistavaid küsimusi.

1. Viivi Luik - „Inimese kapike“ (allikad: „Inimese kapike“, lk 83-86)
Mida mõistab Viivi Luik inimese „kapikese“ all?

2. Antoine de Saint Exupéry - „Kõik saavad sinu sõpradeks ehk kinkimise ühendusest“ (allikad: „Sõnad kui taevatähed“, lk 34)
Mida mõtleb kirjanik öeldes: „Me leidsime üksteist lõpmatult“?

KIRJUTAMINE

2. Kirjuta arutlev kirjand, milles käsitled inimestevahelisi suhteid eri tasanditel (kodu, kool, sõbrad, kaaslased, kogukond, koduvabariik jne). Arutle allpool antud küsimuste põhjal ja too teemakohaseid näiteid enda ja oma põlvkonna inimeste elust, alustekstidest, ilukirjandusest. **Pane kirjandile pealkiri.**

Milline osa on inimsuhetes täita järgneval: inimese tundmine; iseenda tundmine; erinevates olukordades olemine ja selle adekvaatne hindamine; tunded, sealhulgas armastus ja vihkamine; tarkus ja rumalus?

2. Nooreteprobleemid

LUGEMINE

1. Loe läbi alustekstid ning kirjuta üles seal leiduvaid teemakohaseid mõtteid, arendades neid omapoolselt edasi, tuues näiteid ja vajadusel alusteksti tsiteerides. Kasuta abistavaid küsimusi.

1. Mikk Sarv - raamatu sissejuhatus ja pala „Oma olemine“ (allikad: „Ilmasilmaja“, lk 3, lk 27-29)
Mida tähendab „ilmasilmaja“?
Kui palju on „ilmasilmajaid“ tänapäeva ühiskonnas?
Mida räägib autor „oma olemisest“, kui palju on seda alles inimese ümber ja tema sees?

2. Maarja Jakobson - „Mida me kardame?“ (allikad: „Eesti mütoloogiad“, lk 63-67)
Mida kirjutab autor inimese üksijäämisest oma hirmuga?

KIRJUTAMINE

2. Kirjuta arutlev kirjand, milles käsitled tänapäeva noorte maailmapilti, nende soove, tegutsemist enda ja teiste kasuks ning elu eesmärki. Arutle allpool antud küsimuste põhjal ja too teemakohaseid näiteid enda ja oma põlvkonna inimeste elust, alustekstidest, ilukirjandusest. **Pane kirjandile pealkiri.**

Millistest erinevatest noortest meie ühiskond koosneb? Mõned märksõnad: kaasajooksik, teisitimõtleja, omapäi hulkuja, anarhist, kinnisideede kummardaja, ühiskonnategelased, looduslapsed, võitlejad, kaotajad, heidikud. Kirjuta sellest, millisena tahab meie ühiskond noori näha, mida ootab noortelt riik, president. Millise hinnangu annad sina ise oma põlvkonnale või neist pisut vanematele?

3. Kultuur

LUGEMINE

1. Loe läbi alustekstid ning kirjuta üles seal leiduvaid teemakohaseid mõtteid, arendades neid omapoolselt edasi, tuues näiteid ja vajadusel alusteksti tsiteerides. Kasuta abistavaid küsimusi.

1. Jaan Kaplinski - „Kirjaniku määratlemisest“ (allikad: „Kajakas võltsmunal“, lk 95-96)
Kas looja on tänapäeva mõttes üksikettevõtja?

2. Ene-Liis Semper - „Kultuurirevolutsioon: vahetusjalatsite tuleriit“ (allikad: „Eesti mütoloogiad“, lk 129-134)
Mida halba näeb autor eesti kultuurielus?

KIRJUTAMINE

2. Kirjuta arutlev kirjand, milles käsitled eesti praeguse kultuurielu arenguid, vaadeldes kultuuri üldisemalt (teater, kirjandus, kujutav kunst, helilooming). Milline on looja ja ühiskonna suhe? Kas looja on vaba ühiskonna survest? Kui suur kaal on tänapäeval kultuuris vaimul ja äril? **Pane kirjandile pealkiri.**

4. Eestlased ja nende kodumaa

LUGEMINE

1. Loe läbi alustekstid ning kirjuta üles seal leiduvaid teemakohaseid mõtteid, arendades neid omapoolselt edasi, tuues näiteid ja vajadusel alusteksti tsiteerides. Kasuta abistavaid küsimusi.

1. Jaan Kaplinski „Kajakas võltsmunal“ (allikad: „Kajakas võltsmunal“, lk 134-135)
Mida mõtleb autor, kui ta kirjutab, et eestlane käitub nagu see kajakas? Too näiteid autori mõtetest.

2. Roy Strieder „Leiged eestlased“ (allikad: „Eesti mütoloogiad“, lk 101-105)
Kuidas suhtub autor kogukondlikusse suletusse? Kas oled autoriga nõus? Miks? Kes on Euroopa vaimu kandvad noored? Kas sina ja su sõbrad kuuluvad nende hulka?

KIRJUTAMINE

2. Kirjuta arutlev kirjand, milles käsitled eestlasele omast mõttemaailma ja tegemisi. Arutle selle üle, kas eestlane on valmis euroopalikuks eluks ja nõus loobuma isaisadelt päritud teadmistest, et Eestimaa on eestlaste ainuke kodu. **Pane kirjandile pealkiri.**

5. Edukus

LUGEMINE

1. Loe läbi alustekstid ning kirjuta üles seal leiduvaid teemakohaseid mõtteid, arendades neid omapoolselt edasi, tuues näiteid ja vajadusel alusteksti tsiteerides. Kasuta abistavaid küsimusi.

1. Andres Maimik - „Elamise kvaliteet“ („Eesti mütoloogiad“, lk 215-220)
Mida autor uue põlvkonna kasvatamisel ühiskonnale ette heidab? Millise elu poolt on Maimik ise?

2. Jaan Kaplinski - „Kui vabad me oleme?“ („Kajakas võltsmunal“, lk 77-78)
Mida mõtleb autor, kui ta räägib inimese rühma kuulumisest ja rühma nõudmistest inimesele?

KIRJUTAMINE

2. Kirjuta arutlev kirjand, milles käsitled noorte inimeste elueesmäärke. Millised nõudmised esitab ühiskond praegustele noortele. Millest tekib konflikt soovide ja võimaluste vahel? Kas noored on vabad oma valikutes? Mida teeb riik noorte elu paremaks korraldamiseks. Mida on noored ise oma elu parandamiseks ette võtnud? Millist osa etendab meedia noorte elueesmärkide kujundamisel?
Pane kirjandile pealkiri.

Allikad:

- 1. Eesti mütoloogiad: Arvamusring tänase Eesti teemadel. Koostanud Martin Kala. Eesti Päevaleht AS 2008**
- 2. Antoine de Saint Exupè`ry. Sõnad kui taevatähed. Logos 1999**
- 3. Jaan Kaplinski. Kajakas võltsmunal.Vagabund 2000**
- 4. Viivi Luik. Inimese kapike- esseekogu. Vagabund 1998**
- 5. Mikk Sarv. Ilmasilmaja. Maalehe Raamat 2005**